

Організація харчування у ДНЗ «Горобинка»

Діти — наше майбутнє! Від здоров'я наших дітей сьогодні залежить здоров'я усієї нації в майбутньому. А здоров'я дітей не в останню чергу залежить від їх харчування.

Відповідно до ст. 35 Закону про дошкільну освіту організація та відповідальність за харчування дітей у державних і комунальних дошкільних навчальних закладах (далі — ДНЗ) покладаються на міські державні адміністрації, районні державні адміністрації, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти, інші центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані ДНЗ, органи місцевого самоврядування, а також на керівників ДНЗ.

Контроль і державний нагляд за якістю харчування у ДНЗ незалежно від підпорядкування, типів і форми власності покладаються на **засновників (власників) цих закладів, відповідні органи управління охорони здоров'я та відповідні органи управління освіти.**

Згідно з п. 27 Положення № 305 ДНЗ забезпечує збалансоване харчування дітей, необхідне для їх нормального росту і розвитку, із дотриманням натурального набору продуктів, визначених МОЗ спільно з МОН за погодженням з Мінфіном.

Певні вимоги до організації харчування дітей у ДНЗ визначені розд. IX Санітарного регламенту. Так, зокрема:

- 1) харчування дітей здійснюється відповідно до Норм № 1591;
- 2) основні умови безпечності харчових продуктів та діяльність, необхідні для підтримання гігієни навколишнього середовища у всьому харчовому ланцюгу і придатні для виробництва та постачання безпечних кінцевих продуктів і безпечних харчових продуктів для споживання виховатцями, а також поводження з ними забезпечує **система НАССР**, впроваджена в роботу ДНЗ з 20.09.2019 року;
- 3) виробники, постачальники продуктів харчування відповідають за якість та безпечність продуктів та сировини, яку постачають у ДНЗ. Засновники (власники) та керівники ДНЗ мають зобов'язання перед батьками (опікунами) дітей щодо того, що будь-яка їжа, яка запропонована дітям, є безпечною, корисною та приготовленою в закладі з дотриманням вимог чинного законодавства;
- 4) медичний персонал ДНЗ одночасно з керівництвом закладу повинен здійснювати постійний контроль за організацією харчування, у тому числі за умовами і строками зберігання продуктів харчування та їх реалізації, технологією приготування страв, дотриманням норм харчування тощо;
- 5) з метою підвищення якості та ефективності організації харчування у ДНЗ засновники (власники) та керівники цих закладів повинні забезпечити виконання Інструкції № 298/227.

Саме ця Інструкція і є основною під час організації дитячого харчування у ДНЗ.

Давайте розглянемо основні положення цього нормативного документа.

Насамперед зазначимо, що цією *Інструкцією* затверджено:

- склад примірною двотижневого меню;
- розподіл продуктового набору за основними групами та видами продуктів;
- терміни реалізації та умови зберігання продуктів, що швидко та особливо швидко псуються;
- норми заміни деяких продуктів;
- норми натуральних втрат продуктів харчування під час зберігання у коморах та складських приміщеннях, норми втрати маси продуктів і страв при термічній обробці тощо.

Режим харчування залежить від режиму роботи ДНЗ і затверджується керівником закладу.

Їжу необхідно видавати дітям у суворо визначений час, три рази під час знаходження дитини в закладі, з інтервалами у 3 — 4 години. Орієнтовно для груп раннього віку — сніданок (8:00 — 8:20), обід (11:30 — 12:00), вечеря (15:30 — 16:00); для груп передшкільного віку — сніданок (8:30 — 8:50), обід (12:30 — 13:00), вечеря (16:30 — 16:50)

Також під час оздоровчого періоду (влітку) необхідно організувати додатковий прийом їжі — другий сніданок з 10:00 до 11:00 у вигляді фруктів, соків, які видаються під час прогулянки.

Окрім того, для організації **оптимального питного режиму** потрібно забезпечити дітей водою за індивідуальною потребою.

При цьому кип'ячену воду дають після охолодження до кімнатної температури. Її зберігають у добре вимитому посуді і міняють не рідше ніж 1 раз на добу. Влітку через кожні 2 години.

Розподіл їжі за калорійністю протягом дня повинен бути таким:

- сніданок — 25 %;
- обід — 35 %;
- підвечірок і вечеря — по 20 %.

Тривалість сніданку, підвечірку і вечері — по 20 хв, обіду — 25 — 30 хв. Об'єм їжі повинен відповідати віку дитини.

Рациональне харчування у ДНЗ передбачає **обов'язкове складання меню**.

Примірне **двотижнєве меню** складається на зимово-весняний і літньо-осінній періоди року або на кожен сезон року окремо, погоджується з територіальним органом Державного нагляду за дотриманням санітарного законодавства і затверджується керівником навчального закладу.

У разі внесення змін примірне двотижнєве меню повторно погоджується з територіальним органом Державної санітарно-епідеміологічної служби України.

Примірне двотижнєве меню складається з урахуванням забезпечення сезонними продуктами: свіжими (консервованими, квашеними) овочами, ягодами, фруктами (сухофруктами), соками, варенням тощо.

Приправи і спеції у літній і зимовий періоди року дозволяється використовувати зелень петрушки, кропу, селери, цибулі, часнику тощо, лавровий лист, сік лимона або лимонну кислоту. Зелень може бути парниковою або

вирощеною у відкритому ґрунті. У харчуванні дітей забороняється застосування оцту, натуральної кави, напоїв з неї.

При складанні меню у ДНЗ обов'язково необхідно дотримуватися **Норм № 1591**.

Частота та обсяг завезення продуктів харчування і продовольчої сировини повинні залежати від **терміну їх реалізації та кількості дітей**, які відвідують заклад.

При цьому для того, щоб продукти були свіжими, частота завезення повинна становити **2 — 3 рази на тиждень** (м'ясні страви готуються 4 рази на тиждень, сирні та рибні — 2 — 3 рази).

Крім того, важливо правильно поєднувати продукти і страви.

Так, при видачі на перше розсолюнику, овочевого супу, борщу на друге необхідно давати гарнір із крупів, макаронних виробів, комбінований гарнір, а також овочевий салат або овочі.

При видачі на перше круп'яного супу на друге рекомендується гарнір з овочів. Перед обідом дітям слід давати свіжі овочі або соління (морква, цибуля, часник, помідор, огірок тощо) у кількості 10 — 50 г для підвищення апетиту, засвоєння їжі.

Відповідно до примірного двотижневого меню, складеного у ДНЗ, повинно надаватися **попереднє щомісячне замовлення** на продукти до суб'єктів підприємницької діяльності, постачальників продуктів харчування і продовольчої сировини .

Частота завезення продуктів, у тому числі продуктів, що швидко та особливо швидко псуються (м'ясо, риба, сир, сметана тощо), **повинна суворо відповідати термінам реалізації та умовам зберігання продуктів**, що швидко та особливо швидко псуються.

Зазначимо: терміни реалізації та умови зберігання продуктів, що швидко та особливо швидко псуються, наведені у **додатку 4 до Інструкції № 298/227**.

Щодня на кожний наступний день відповідно до наявності продуктів харчування та з урахуванням примірного двотижневого меню, картотеки страв необхідно складати **меню-розкладка**.

Меню-розкладка складається окремо для двох вікових груп — дітей віком до 3 років та дітей віком від 3 до 6 (7) років відповідно до затверджених норм харчування.

У меню-розкладці зазначається кількість порцій для дітей віком до 3 років, дітей віком від 3 до 6 (7) років та дітей, на яких поширюються пільги.

Меню-розкладка складається медичним працівником, комірником та кухарем. Його повинен підписати керівник ДНЗ.

Меню-розкладка складається відповідно до картотеки страв, яка затверджується керівником закладу.

Картотека страв — це набір карток-розкладів страв за групами: перші, другі, треті страви, салати, гарніри тощо.

Форма Картки-розкладки страви (для картотеки страв) наведена у **додатку 5 до Інструкції № 298/227**.

Зазначимо: видача готових страв дозволяється **тільки після зняття проби медпрацівником** (лікар, медсестра) або за його відсутності іншою особою, відповідальною за організацію харчування (вихователь, методист тощо), призначеною наказом керівника закладу (кухар не може бути відповідальним за зняття проб).

Медпрацівник або особа, відповідальна за організацію харчування дітей, знімає пробу безпосередньо з казана за **30 хвилин до видачі їжі** для груп після рівномірного перемішування страви в об'ємі не більше однієї порції відповідно до переліку страв, які наведено у меню-розкладці, і при тій температурі, при якій вживається страва.

При цьому визначають фактичний вихід страв, їх температуру, смакові якості, консистенцію, запах.

Кожну частину страви оцінюють за такими критеріями: готовність, форма нарізки, відповідність рецептурі (наявність складових частин страви, у тому числі моркви, цибулі тощо, в котлетах — хліба), наявність сторонніх домішок (погано перебрана крупа, погано почищені овочі тощо).

Увага! Зняттю проби **не підлягають** продукти промислового виробництва — сосиски, тверді сири, кондитерські вироби (цукерки, вафлі, печиво тощо), хліб, масло вершкове, фрукти, ягоди тощо.

Результати зняття проби вносяться до Журналу бракеражу готової продукції особою, яка знімала пробу, під особистий підпис.

Показником якості роботи кухарів ДНЗ є **добові проби**. Добові проби кожної страви раціону необхідно залишати **щодня**. Правила відбирання таких проб визначені у **п. 1.24 Інструкції № 298/227**.

З метою охорони здоров'я і життя дітей видача готових страв здійснюється **безпосередньо після закінчення їх приготування та бракеражу готової продукції**.

Працівники груп у чистому санітарному одязі (халат, фартух, хустка), чистими руками доставляють їжу у групи лише у промаркованих, закритих кришками відрах і каstrулях.

Час видачі готових страв з харчоблоку повинен збігатися з графіком видачі їжі та режимами дня груп.

Для контролю за дотриманням **Норм № 1591** медсестра веде Журнал обліку виконання норм харчування, форма якого наведена у **додатку 9 до Інструкції № 298/227**.

На підставі даних цього Журналу кожні десять днів проводиться аналіз якості харчування, а за необхідності — його корекція. При підрахунках норм харчування використовуються норми заміни деяких продуктів. Такі норми наведені у **додатку 10 до Інструкції № 298/227**.

Працівники ДНЗ, у тому числі й харчоблоку, проходять **медичні огляди** відповідно до чинного законодавства.

Батьківська плата за харчування та пільгове харчування окремих категорій дітей

Відповідно до п. 1 постанови № 1243 розмір плати для батьків або осіб, які їх замінюють, за харчування дітей у державних і комунальних ДНЗ устанавлюється засновником (власником, уповноваженим органом) закладу один раз на рік відповідно до ст. 35 Закону про дошкільну освіту.

Цією статтею Закону визначено, що батьки або особи, які їх замінюють, вносять плату за харчування дітей у державному та комунальному ДНЗ у **розмірах, визначених органами місцевого самоврядування** або відповідними органами управління.

На виконання рішення п'ятдесят першої сесії сьомого скликання Горішньоплавнівської міської ради від 19.12.2019, вартість харчування дітей у дошкільних навчальних закладах з **1 січня 2020 року становить:**

- 29 грн. на день для дитини раннього віку (від 1-го до 3-х р.);
- 40 грн. на день для дитини передшкільного віку (від 3-х до 6-7р).

Батьківська плата за харчування дітей становить (75%):

- 21 грн. 75 коп. на день для дитини раннього віку (від 1-го до 3-х р.)
- 30 грн. на день для дитини передшкільного віку (від 3-х до 6(7)р).

Безоплатним харчуванням за кошти місцевого бюджету забезпечуються (ст. 35 Закону про дошкільну освіту, п. 1 постанови № 1243, пп. 2.4 та 2.6 Порядку № 667):

- діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування;
- діти із сімей, у яких сукупний дохід на кожного члена за попередній квартал не перевищував рівня забезпечення прожиткового мінімуму (гарантованого мінімуму), який щороку устанавлюється законом про Державний бюджет України для визначення права на звільнення від плати за харчування дитини комунальних закладах дошкільної освіти;

- діти із сімей, що отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»;
- діти з інвалідністю;
- вихованці ЗДО, які перебувають на обліку у лікаря-фтизіатра;
- діти, батьки яких на даний час перебувають в ООС;
- діти, батьки яких загинули, перебуваючи в АТО чи ООС;

Сім'ї, які мають трьох і більше дітей, мають знижку на 50 відсотків за харчування дітей п. 2.3 Порядку № 667.

Зауважимо: при встановленні плати за харчування слід враховувати, що **влітку** видатки на харчування збільшуються на 10 % (на придбання свіжих овочів та фруктів). Це визначено у примітці 2 додатка 2 до постанови № 1591.

Згідно з п. 2.7 Порядку № 667 плата за харчування дітей у ДНЗ вноситься щомісяця, **не пізніше 10-го числа поточного місяця**, за який вноситься плата, до банківських установ (їх філій).

Відповідальність за своєчасне надходження батьківської плати несуть керівники ДНЗ. У разі невнесення плати в устанавлені строки ці суми стягуються в порядку, визначеному чинним законодавством.

Також майте на увазі, що згідно з **п. 12 Положення № 305** відрахування дитини з ДНЗ державної та комунальної форми власності може здійснюватися, зокрема, у разі несплати без поважних причин батьками або особами, які їх замінюють, плати за харчування дитини протягом двох місяців. Адміністрація ДНЗ зобов'язана письмово із зазначенням причин повідомити батьків або осіб, які їх замінюють, про відрахування дитини **не менш як за 10 календарних днів**.

Видатки на харчування дітей пільгових категорій здійснюються за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Нормативні документи

БКУ — Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI.

ПКУ — Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.

Закон про дошкільну освіту — Закон України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001 р. № 2628-III.

Закон № 1768 — Закон України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» від 01.06.2000 р. № 1768-III.

Норми № 1591, постанова № 1591 — постанова КМУ «Про затвердження норм харчування у навчальних та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку» від 22.11.2004 р. № 1591.

Постанова № 1243 — постанова КМУ «Про невідкладні питання діяльності дошкільних та інтернатних навчальних закладів» від 26.08.2002 р. № 1243.

Положення № 305 — Положення про дошкільний навчальний заклад, затверджене постановою КМУ від 12.03.2003 р. № 305.

Порядок № 228 — Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджений постановою КМУ від 28.02.2002 р. № 228.

Постанова № 258 — постанова КМУ «Про норми харчування та часткову компенсацію вартості продуктів для осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 21.05.92 р. № 258.

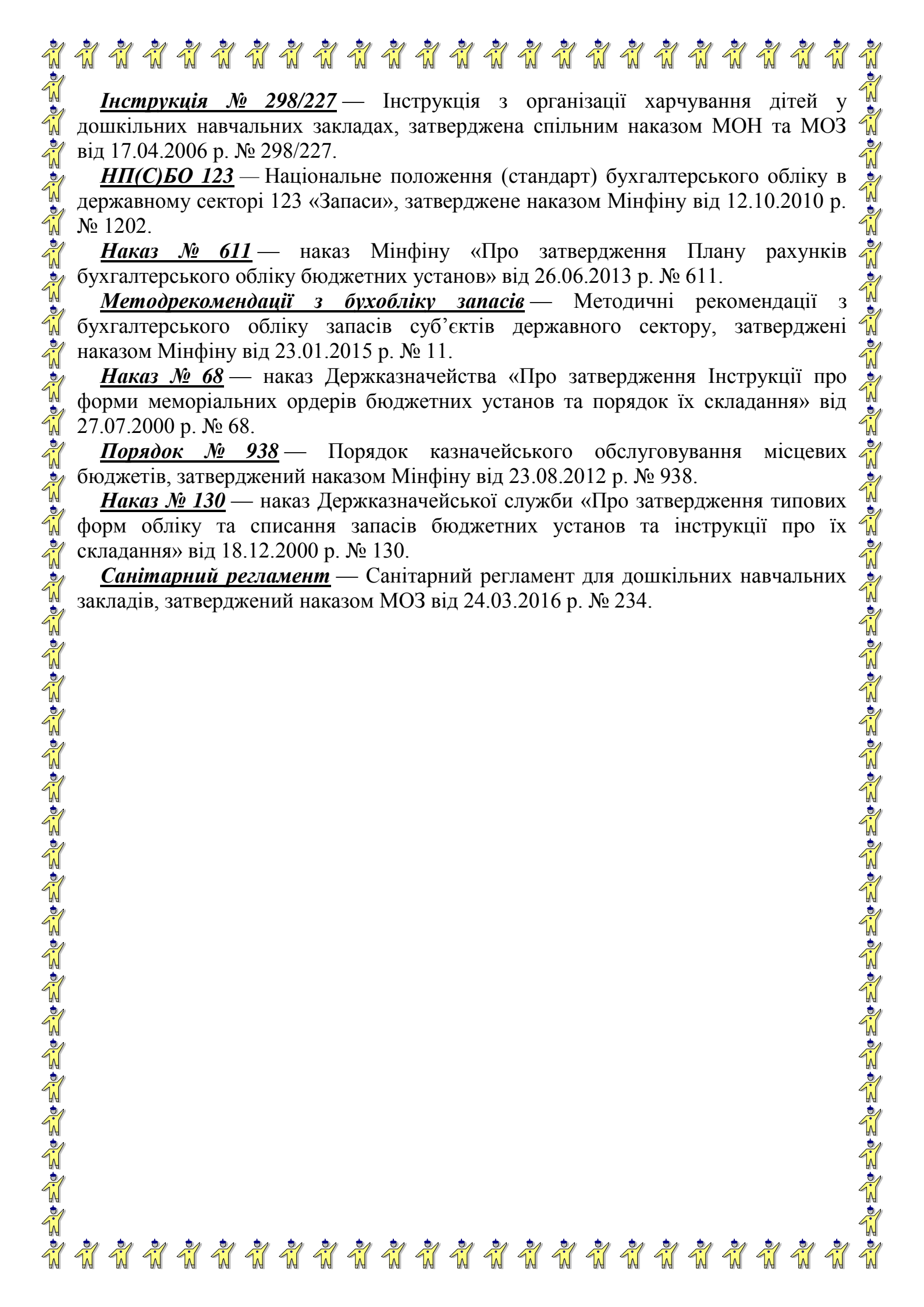
Постанова № 859 — постанова КМУ «Про організацію діяльності спеціальних навчально-виховних закладів для дітей і підлітків, які потребують особливих умов виховання» від 13.10.93 р. № 859.

Постанова № 1752 — постанова КМУ «Про норми харчування для осіб, хворих на туберкульоз та інфікованих мікобактеріями туберкульозу» від 27.12.2001 р. № 1752.

Порядок № 116 — Порядок надання послуг з харчування дітей у дошкільних, учнів у загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах, операції з надання яких звільняються від обкладення податком на додану вартість, затверджений постановою КМУ від 02.02.2011 р. № 116.

Перелік № 796 — Перелік платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної та комунальної форми власності, затверджений постановою КМУ від 27.08.2010 р. № 796.

Порядок № 667 — Порядок встановлення плати для батьків за перебування дітей у державних і комунальних дошкільних та інтернатних навчальних закладах, затверджений наказом МОН від 21.11.2002 р. № 667.

Інструкція № 298/227 — Інструкція з організації харчування дітей у дошкільних навчальних закладах, затверджена спільним наказом МОН та МОЗ від 17.04.2006 р. № 298/227.

НП(С)БО 123 — Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 «Запаси», затверджене наказом Мінфіну від 12.10.2010 р. № 1202.

Наказ № 611 — наказ Мінфіну «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ» від 26.06.2013 р. № 611.

Методичні рекомендації з бухобліку запасів — Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів суб'єктів державного сектору, затверджені наказом Мінфіну від 23.01.2015 р. № 11.

Наказ № 68 — наказ Держказначейства «Про затвердження Інструкції про форми меморіальних ордерів бюджетних установ та порядок їх складання» від 27.07.2000 р. № 68.

Порядок № 938 — Порядок казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затверджений наказом Мінфіну від 23.08.2012 р. № 938.

Наказ № 130 — наказ Держказначейської служби «Про затвердження типових форм обліку та списання запасів бюджетних установ та інструкції про їх складання» від 18.12.2000 р. № 130.

Санітарний регламент — Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів, затверджений наказом МОЗ від 24.03.2016 р. № 234.